

LBRIS

We know
books

**Felicia
MIHALI**

**TAROTUL DE
CHEFFERSVILLE**

docu-roman

**EDITURA VREMEA
BUCUREȘTI
2025**

Mulțumiri

Toată recunoștința pentru elevii mei montagnezi care m-au ajutat să traduc frazele personajului Ciakapeș în montagneză, o limbă care nu beneficiază de un dicționar sau de o gramatică scrisă. Sarcina lor nu a fost ușoară: individual sau în grup, tinerii au petrecut mult timp căutând cele mai bune variante sau alegând cuvântul cel mai potrivit. Uneori a trebuit să modific replicile lui Ciakapeș pentru ca ei să le poată traduce. Mulțumesc tuturor, mai ales lui Reda și Marie-Soleil, pentru sprijinul și prietenia lor.

Cuprins

CAPITOLUL I	
Ciakapeș o întâlnește pe Cireașa	7
CAPITOLUL II	
Ciakapeș își povestește viața	33
CAPITOLUL III	
Ciakapeș și Cireașa învață să trăiască împreună . . .	54
CAPITOLUL IV	
Sosirea Floricăi	77
CAPITOLUL V	
Romii	97
CAPITOLUL VI	
Sosirea lui Paris	119
CAPITOLUL VII	
Nașul Lazăr	138
CAPITOLUL VIII	
Dina	158
CAPITOLUL IX	
Casa din scoarță de copac	178
CAPITOLUL X	
Vânătoarea miraculoasă	196
CAPITOLUL XI	
Nunta din cer	213

CAPITOLUL I

Ciakapeș o întâlnește pe Cireașa

La poalele dealului cunoscut de localnici sub numele de *Muntele inimii*, un karibu și o prepeliță își trăgeau sufletul. Primul era un mascul impunător pe nume Atik¹, iar tovarășa lui de drum, Pneu², era ceea ce se poate numi o văduvă veselă. Scopul călătoriei lor era să-l găsească pe Kauitakikumat³, ginerele lui Atik, care o ștersese de acasă cu toată avuția lor. La două luni de la începutul căutării, prepelița se alăturase lui Atik, spre nemulțumirea bătrânului căruia îi displăceau creaturile gălăgioase ca ea.

La insistențele prepeliței de a-i accepta compania, karibuul răspunsese cu năduf:

- *You are a real pain in the ass!*

- *Au contraire, my friend*, răspunsese prepelița, lungind ultima silabă ca să-și pună în evidență accentul francez.

Atik bombănise ce bombănise, căci diferența de sex și de interese îl deranja profund, dar în cele din urmă își zisese că voioșia prepeliței ar putea să mai alunge plictiseala drumului, mai ales când nimeni nu-i știa capătul. Cu toate astea, bătrânul ținuse să o avertizeze pe intrusă

---

¹ Karibu (*montagneză*).

² Prepeliță (*montagneză*).

³ Cel care s-a însurat cu o femelă caribou (*montagneză*).

LRDIS | We know books

că n-avea de gând să accepte nicio întârziere pe drum, sub niciun motiv. Ofensată de remarcă, Pneu răspunsese că ceea ce ar putea să le modifice *schedule*⁴-ul erau mai degrabă obiceiurile lui alimentare. Cine nu știa că numele lui însemna „Xalibu”, *Celcarescormoneștedupământare*⁵?

După ce se convinsese că prepelița n-o să-i dea pace așa ușor, Atik îi dezvăluise povestea nefericitei sale fiice, care se căsătorise cu un străin – un gest nesăbuit care adusese o grămadă de belele întregului trib. Deși bătrânul tată își avertizase fiica să nu-și unească viața cu o ființă omenească ce nu făcea parte nici din clasa, nici din rasa ei, totul se dovedise zadarnic:

– Un sfat părintesc nu valorează nimic în fața poftelor cărnii, madame, își încheiase el povestea cu tristețe.

Pusă în fața faptului împlinit, familia nu avusese decât să-l accepte pe venetic în sânul ei și să suporte toate greutățile legate de integrare: acomodare, corectitudine politică, *just name it*, toată poliloghia multiculturală născocită pentru ca minoritățile să închidă ochii în fața tiraniei majorității. Dar ce mai tura-vura! În momentul când Kau-itakikumat începuse de bine, de rău să le bâiguie limba cu un accent de îți zgâria urechile, pușlamaua se volatilizase cu toată averea lor. Pierderea bunurilor era însă un fleac pe lângă suferința sărmanei fete. Ca să o consoleze, bunul ei tată îi promisese să dea de urma trădătorului, oriunde s-ar afla, și să-l aducă legat fedeleș înapoi la sentimente mai bune. Pneu părea destul de sceptică privind reușita acestui proiect, dar se hotărâse totuși să se alătore bătrânului ca să-l ajute la negocieri, *just in case*.

Pe când cele două animale traversau Muntele inimii putea fi epoca în care prea temutul monstru Katshituasku

⁴Orar (engleză).

⁵Traducerea cuvântului „xalibu”, numele Micmac pentru karibu.

fi devorase pe părinții lui Ciakapeș, eroul mitic al montagnezilor⁶. Ce păcat însă că Atik și Pneu trecuseră nepăsători pe lângă placenta în care se bălăcea micul embrion, smuls cu violență din pânțelele mamei. Cel puțin, așa spune legenda. Karibuul și prepelița ar fi putut să-l aducă înapoi la cortul unde mezina aștepta cu neliniște întoarcerea familiei plecată la vânat. În timpul nopții, fetița nu închisese un ochi din cauza glutonului care dădea târcoale rezervelor de carne. Prezența acestui animal impur prevestea întotdeauna nenorociri. Dovada? La răsăritul soarelui, când fetița plecase să-și caute părinții, tot ce mai găsisese erau câteva oase și placenta în care se zbătea frățiorul nenăscut. Cutezătoare, mezina decisese să-l aducă pe lume cu orice preț.

Karibuul și prepelița rataseră, deci, șansa să intre în legenda lui Ciakapeș. Împreună își continuaseră drumul, pe la nord sau pe la sud, nimeni nu ar putea spune cu precizie, lăsând în urmă locul care avea să devină într-o zi orașul minier Cheffersville, situat pe harta modernă în zona arctică a Québecului.

***

În serile în care generatoarele electrice intră în pană de curent, mica localitate pierdută în taiga se transformă într-un loc bântuit de fantome. Pe când întunericul înghite casele împrăștiat pe malurile lacului Nob, aurora boreală aduce pe pământ săniile încărcate de venetici. Învăluite în nori de vapori verzi, roșii, indigo, vehiculele cerești aterizează domol în pădurea de lângă Cheffersville, în jurul focurilor întreținute de Ciakapeș.

De când locuiește pe Lună, eroul nostru coboară în fiecare toamnă pe pământ, în căutarea soției și a surorii

⁶Trib amerindian care trăiește în nordul Québecului; e cunoscut de asemenea sub numele de Innu.

IPDIS | We know
hobbies

Cu ochii plecați, roma acceptă să răspundă la toate întrebările privind originea și numele îndepărtat al satului românesc de unde vine. Bătrânul rămâne impasibil în fața acestor detalii, căci locul nu figurează pe harta lui afectivă. La naiba cu toată lumea asta pestriță care aterizează aici, tam-nesam! De ce nu își aleg și ei destinații mai însozite dacă vor să se vânture prin lume?

Cireașa înțelege rapid că bătrânul nu e chiar atât de răuvoitor cum i s-a părut în ajun. Abandonându-și pe loc intențiile războinice, roma se năpustește în cort și pune imediat stăpânire pe un palton abandonat pe o saltea. Înzestrată cu un instinct de conservare care îl lasă pe bătrân cu gura căscată, femeia dibuie imediat și pachetul de biscuiți pe care îl păstrează pentru masa de seară. Biscuiții sunt iască, dar asta nu o împiedică pe femeie să-i savureze cu mare poftă. Ciakapeș este enervat de pagubă, dar i se pare nedemn să-i reproșeze nou-venitei că e lacomă. Foamea este întotdeauna adversarul politeții. Ori, roma pare să nu fi mâncat de ceva vreme.

În timp ce femeia mestecă ultimele firimituri și își curăță gingiile cu degetul, Ciakapeș decide să o lase în plata Domnului și să plece la vânatoare, cu toate că în ultimele zile pădurea a fost tăcută: prepelițele se ascund în mușchiul uscat, veverițele stau cocoțate în vârfurile molizilor, iar aricii picotesc pe după stânci.

În scurta lui incursiune spre nord, Ciakapeș dă și peste un cort recent instalat. Amplasarea îl surprinde un pic, deoarece sursa de apă se află la oarecare distanță. Cu toate astea, trebuie să recunoască faptul că cercul de molizi din jur îi conferă o protecție perfectă împotriva rafalelor de vânt care anunță deja sosirea iernii.

Cortul cu acoperișul țesit, împreună cu zidul de pietre clădit în jurul vetrei exterioare, îi amintesc vag de cineva. Oare nu e vorba despre bătrânul Kawapitwabit¹², meșter

¹² Ochi de pește (*montagneză*).

în astfel de aranjamente în mijlocul pădurii? Iar felul ăsta de a proteja flăcările de vânt, împiedicând cenușa să zboare în ceaun, nu-i stătea oare în obicei soției sale, o *Nascapi*¹³? Îndoielile bătrânului se risipesc de îndată ce zărește un șezlong pliat, sprijinit la gura cortului: fără îndoială că acest cort aparține familiei Dominic.

Acum că știe cine e proprietarul, Ciakapeș decide să facă inventarul și la interior. Pe jos, pământul a fost acoperit în întregime cu crengi de molid, iar salteaua cu saci de dormit. Cu toate că așternuturile nu sunt prea curate, el și cu nerușinata de romă se pot instala aici pentru o vreme. În mijlocul cortului se află o sobă de fontă a cărei țevă iese printr-o gaură decupată în prelata acoperișului. La piciorul ei, cineva prevăzător a lăsat chiar și o cutie de chibrituri și o mână de așchii uscate pentru aprins focul. Familia Dominic a montat până și un bec cu un cablu electric.

Ciakapeș își continuă netulburat cercetările afară, unde se află o masă din butuci, înconjurată cu găleți de plastic întoarse cu gura în jos pe post de scaune. Sub un sac de plastic, bătrânul dibuiește apoi o capcană de fier cu dublu resort. Găselnița asta îl încântă din cale-afară, mai ales că își aduce aminte și cum se numește, Conibear, prin urmare decide să o aducă pe romă aici fără întârziere. Din păcate, tabăra familiei André, în care femeia îl așteaptă probabil clănțanind din dinți, e așezată lângă drumul mare, pe unde circulă foarte multe camionete în perioada asta a anului. În locul acela, vânătorii de karibu chiar au obiceiul să facă o oprire ca să-și umple bidounele cu apă și să-și ușureze vezica.

Când se întoarce la cortul familiei André, bătrânul este de-a dreptul șocat de schimbările făcute de romă în absența lui. Femeia a aranjat lenjeria, a reîmprospătat crengile de la intrare, a umplut cu apă toate recipientele

¹³ Naskapi, trib autohton diferit de *montagnezi*.

și a aprins focul, deși Ciakapeș nu i-a lăsat nicio unealtă în acest scop. Interiorul s-a împregnat deja de mirosul femeii, pe care bătrânul nu reușește să-l identifice exact. Cert e însă că aromele care îl alcătuiesc îi plac mai mult decât *aftershave*-ul și deodorantele albilor, cei pe care strănepoții lui numesc cu un cuvânt teribil: *Mishtekushu*¹⁴.

Ciakapeș îi arată romei drumul cu degetul, iar femeia înțelege imediat că nu are încotro și că trebuie să părăsească acest loc unde se simte deja *acasă*¹⁵. Fără să mai bombăne, așa cum îi e felul, îl urmează pe bătrân, care se preface că nu bagă de seamă legătura pe care hoața o cară la șold.

La lumina crudă a zilei, Ciakapeș constată că femeia e prea bătrână ca să-i devină soție. Poate însă că ar fi putut să-i fie soră, cu atât mai mult cu cât firea ei seamănă ca două picături de apă cu cea a rudei lui de sânge.

Noaptea, când se întinde alături de romă în așternut, Ciakapeș nu mai e atât de sigur de sentimentele lui fraterne. În momentul când îi încercuiește mijlocul cu brațul, femeia nu opune nicio rezistență. La ce i-ar folosi de altfel, singură, în pădure, cu un indian îmbrăcat în piei?

Cireșa se lasă îmbrățișată de salvatorul ei, care însă adoarme pe loc, epuizat.

A doua zi, Ciakapeș face din nou turul locuinței, atent la fiecare detaliu. Judecând după uneltele de tranșat carne împrăștiate peste tot, este evident că familia Dominic nu vine aici decât în timpul sezonului de vânătoare. Masa de afară poartă urme de sânge și de grăsime, iar în spatele cortului se îngrămădesc coarne și copite de karibu. Într-o cutie mare de lemn închisă cu capac se află un ceaun, o tigaie de teflon și cutii de plastic pentru

¹⁴ Om alb: „cel care utilizează ambarcațiuni de lemn”. (*montagneză*)

¹⁵ În limba română, în textul original francez.

păstrat grăsimea. La toate acestea se adaugă o sită, o bardă, linguri de lemn și un polonic imens.

Ce abundență de unelte și nimic de pus în gură, se gândeste Ciakapeș, uitându-se la tovarășa sa de drum, care a devenit străvezie de foame. Ca să-și umple pântecul, bătrânul trebuie neapărat să găsească o soluție cât mai rapid.

Așadar Ciakapeș o conduce pe Cireșa pe unul dintre dealurile din apropiere, împânzite de tufe dese de afini. Cu un gest, îi face semn să se hrănească, în timp ce el are să caute ceva de pus în oală.

După-amiază, cei doi tovarăși se adună în jurul sobei unde roma prăjește cu îndemânare la foc domol trei prepelețe. Ce noroc pe el să nu dea iar peste vreo orășeancă, din alea care nu știu nici măcar să aprindă focul în sobă!

După cină, bătrânul se apucă să-i confecționeze romei o pereche de mocasini: mai întâi, le decupează căputa din stofa unei pături, la care adaugă tălpi făcute din cauciucul uzat al unei roți de mașină. Ca podoabă, îi propune Cireșii să le pună mărgelile, dar femeia răspunde că modelul cuverturii i se pare suficient de frumos. Tam-nisam, bătrânul spune că pielea unui karibu îi ajungea odinioară să confecționeze cinci sau chiar șase perechi de mocasini. Femeia se uită la el nedumerită, dar îi răspunde la fel de scurt că ea se mulțumește cu cizmele de cauciuc găsite la intrarea în cort.

Problema încălțărilor rezolvată, bătrânul îi croiește acum un palton dintr-un sac de dormit. Deși făcut dintr-un material bun, cel pe care l-au găsit la familia André era prea strâmt pentru bașoldină. Ciakapeș întoarce unul dintre sacii de dormit pe dos ca să pună la exterior dublura albă, căci culoarea asta nu sperie turmele de karibu. Cireșa se uită din nou la el cu nedumerire: oare nebunul ăsta chiar are de gând să o ia cu el la vânătoare? La final, bătrânul îi confecționează și o pereche de mănuși, agățate în jurul gâtului cu un fir de nailon,

găsit sub saltea. Ascunzătoarea asta se dovedește a fi o adevărată peșteră a lui Ali Baba. În afară de foarfeci, ață ceruită și ace de cusut, spre marea lor bucurie, cei doi au dat și peste o rezervă consistentă de sare și zahăr.

După numai câteva zile petrecute împreună, Ciakapeș și Cireașa se simt ca acasă în cortul familiei Dominic. Populația de animale mici nu e abundentă, dar suficiență ca să le ofere măcar o masă pe zi.

Cireașa știe cum să economisească făina, margarina și zahărul, pe care le-a șterpelit din cortul familiei André, fără să bănuiască măcar cât de mult apreciază montagnezii aceste ingrediente. Ciakapeș însuși le numește „cele trei comori ale pădurii”.

Bătrânul îi zice din nou într-o doară că ceea ce ar putea completa mica lor avere ar fi o carabină, sau măcar o pușcă cu aer comprimat. Femeia aprobă din cap, dar în sine ea se întreabă la ce naiba îi mai folosește nebunului arcul cu săgețile pe care îl tot cară după el.

Ziua următoare, bătrânul o duce să viziteze împrejurimile, începând cu regiunea minelor, acele gropi imense lăsate în urma excavărilor, devenite acum lacuri cu apă roșie, cu maluri abrupte, lipsite de vegetație. Din când în când, camioane încărcate cu minereu sfâșie tăcerea locurilor.

Ciakapeș îi explică Cireșii că, pe lângă norii de praf, zdruncinăturile provocate de mașinile de forat și de buldozere au alungat vânatul. Turmele de karibu și-au schimbat traseele, iar din marile familii de urși n-au mai rămas decât cele trei exemplare care scormonesc de dimineața până seara în groapa de gunoi a orașului. Cireașa se uită vreme îndelungată la cele trei animale, întinse pe pământ, fiecare cu câte un borcan de unt de arahide între labe din care ling resturile cu multă îndemânare.

Vine apoi rândul pădurii, pe care Ciakapeș i-o descrie în detaliu. În jurul pietroaielor cresc din abundență afine

și alte fructe de pădure, pe care le pot mânca proaspete sau le pot usca pentru iarnă. Din acele molizilor se prepară băuturi întăritoare sau cataplasme pentru fracturi. În ceea ce privește vânatul, tot ce mișcă în pădure poate fi mâncat: prepelițe, găște, arici, veverițe, iepuri. Cea mai prețioasă rezervă este karibuul, cu toate că a devenit foarte rară în ultima vreme. Ce trebuie însă știut e că montagnezii nu se ating de carnea de urs, pe care îl numesc *bunic*. Ursul este strămoșul legendar al montagnezilor și nimeni nu are chef să-și pună străbunul în ceaun. Pe de altă parte însă, cine poate înțelege de ce au renunțat montagnezii la carnea de vulpe și de vidră?

Cireașa nu îndrăznește să se pronunțe într-o chestiune atât de delicată și care nu o privește în niciun fel.

O săptămână mai târziu, cei doi coboară pe malul lacului Nob, la marginea orașului Cheffersville. Din vârful unui delușor, Ciakapeș îi arată Cireșii străzile concentrice ale așezării, care se termină într-o parte cu magazinul Northern, hotelul Royal și restaurantul Bla-bla, iar în cealaltă parte cu aeroportul, Consiliul teritorial și școala Kanata.

Cheffersville nu e mare, abia dacă mai numără 800 de locuitori, spre deosebire de epoca lui de aur când trăiau aici în jur de 5000 de persoane. După închiderea exploatărilor miniere, albiu au părăsit localitatea. Casele lor, cinematograful, restaurantele, piscina publică au fost dărâmate: în câțiva ani numai, străzile au fost înghițite de hățșuri în care se ascund lupi și urși. În prezent, cartierul albilor, pe care strada Gagnon îl desparte de rezervația băștinașilor, nu mai are decât 100 de locuitori.

Obosiți după lunga expediție, cei doi își petrec seara în fața sobei în care focul duduie vesel. Ciakapeș o întreabă pe Cireașa ce anume cară în trăistuța ei brodată. Ea îi răspunde că sunt chestii personale, ceea ce îl scoate pe bătrân din pepeni. De când atâtea secrete? Cireașa nu vrea să redeschidă conflictul cu cel care i-a salvat pielea,